

nesprávného právního nazírání na věc (§ 496 čís. 3 c. ř. s.) neobíraly se však nižší soudy námitkou žalovaného, že si žalobkyně úraz zavinila též sama, a zda tedy je nárok žalobní po právu zcela, či pouze polovicí, či snad jiným dílem, a nepředsevzaly zjištění skutkových okolností v tom směru žalovaným tvrzených, takže dovolacímu soudu není možno, aby též o spoluzavinění žalobkyně mohl rozhodnouti, nemaje k tomu nutného skutkového zjištění.

Čís. 8053.

Služební poměr kancelářského oficianta k československému státu jest poměrem soukromoprávním.

Předpisy §§ 15 a 16 restriktivního zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n., byl ustanoven správní úřad, by rozhodoval o nárocích podle § 9, i když šlo o zaměstnance, zmíněné v § 16 zákona. Proti konečnému výroku správního úřadu lze se v takovém případě domáhati podle § 105 ústavní listiny nápravy pořadem práva. Okolnost, že žaloba nebyla na soudě podána v propadné lhůtě § 2 zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n., jest důvodem k věcnému zamítnutí žaloby, nezakládá však zmatečnosti podle § 477 čís. 6 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 18. května 1928, R II 147/28.)

Žalobu vrchního kancelářského oficianta v. v., by byl žalovaný československý erár uznán povinným přiznati žalobci odbytné místo přiznaného jedenáctinásobného měsíčního příjmu jednadvacetinásobný měsíční příjem a zaplatiti mu zbývající peníz, procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s. a odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva. Důvody: Poněvadž žalobní nárok, zamítnutý správními úřady, vzešel ze služebního poměru kancelářského oficianta, tedy ze soukromoprávního poměru námezdného a jde tudíž o případ, jehož se týče ustanovení § 105 ústavní listiny, zavdalo odvolání příčinu, že odvolací soud sám od sebe (§ 42 j. n., §§ 471 čís. 7, 477 čís. 6 c. ř. s.) především zkoumal, jsou-li tu podmínky zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n., by o nároku takovém mohlo býti rozhodnuto pořadem práva. Tato otázka zůstala v první stolici zcela bez povšimnutí, ježto první soud sice pravoplatným usnesením v rozsudečný výrok pojatým zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva, kterou finanční prokuratura při prvním roku vznesla, vůbec jí pak nedolíčivši, ale jediné s poukazem na soukromoprávní ráz námezdního žalobcova poměru, takže vada, o které je níže řeč, v řízení před prvním soudem vůbec nevyšla na jevo (arci k tomu přispěl i žalobce sám, opominuv doložiti žalobu po rozumu § 3 zák. čís. 217/25). Podle § 1 (3) a § 2 (1) zák. čís. 217/25 bylo na žalobci, by se zvýšení odbytného domáhal žalobou v propadné lhůtě 90 dnů ode dne, kdy mu bylo dodáno rozhodnutí správního úřadu, rozhodnuvšího s konečnou

platností (v restriktivním zákoně čís. 286/24 není pro takové případy vůbec stanovena lhůta k nastoupení pořadu práva, tedy také ne lhůta delší 90 dnů; rozhodnutí to bylo podle připojených spisů mor. sl. finanční prokuratury vydáno výnosem finančního ředitelství v Opavě ze dne 10. listopadu 1925 a žalobci doručeno dne 17. listopadu 1925. Žalobce ovšem podal nejprve stížnost k nejvyššímu správnímu soudu, jehož odmítavé rozhodnutí, poukazující na soukromoprávní ráz služebního poměru kancelářských oficiantů a na § 3 a) zák. o správním soudě, jenž spory z onoho soukromoprávního poměru vzešlé vylučuje z kognice nejvyššího správního soudu — bylo, jak odvolací soud v zápise o ústním líčení odvolacím zjistil, žalobci doručeno již dne 1. února 1927. Toto odmítavé rozhodnutí nejvyššího správního soudu jest podle své podstaty rozhodnutím, jež má na zřeteli § 2 (2) zák. čís. 217/25, to je rozhodnutím odmítnuvším stížnost z toho důvodu, že jde o věc patřící podle § 105 ústavní listiny do příslušnosti řádných soudů. Velící ustanovení § 2 (2) zák. 217/25 předpisuje pak pro tento případ, že žalobu jest na řádný soud vznést v propadné lhůtě třiceti dnů ode dne, kdy bylo straně dodáno odmítavé rozhodnutí nejvyššího správního soudu (pro soudy závazné — srovnej § 4 zák. čís. 217/25). Ve skutečnosti však žaloba došla na soud teprve dne 30. června 1927, tedy dávno po tom, co uplynula řečená propadná lhůta třicetidenní, jejímž marným vypršením pořad práva pro vymáhanou pohledávku již byl uhasl, takže po právu bylo žalobu ihned a limine fori odmítnouti.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k použitému důvodu zmatečnosti (§ 477 čís. 6 c. ř. s.), o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti stěžovateli, že jeho služební poměr kancelářského vrchního oficianta k žalovanému československému státu byl poměrem soukromoprávním. Nárok však, o kterém jest rozhodnuto, tkví v § 9 restriktivního zák. ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n., kterého bylo ve smyslu § 16 tohoto zákona obdobně použito u žalobce jako smluvního zaměstnance, neboť není sporno, že k rozhodnutí o jeho žádosti za odbytné jednou pro vždy bylo ve smyslu § 9 dotčeného zákona zmocněno ministerstvem financí finanční ředitelství v O., které pak dekretem ze dne 26. května 1925 také rozhodlo o jeho nároku, a výrok tohoto správního úřadu byl ve smyslu § 15 odst. (4) zák. čís. 286/1924 konečným a nabyl právní moci. Z toho dále plyne, že předpisy §§ 15 a 16 zákona čís. 286/24 byl ustanoven správní úřad, by rozhodoval o nárocích podle § 9, i když šlo o zaměstnance, zmíněné v § 16 zákona, tedy také i o smluvní zaměstnance a právě u žalobce bylo nesporně těchto předpisů použito. Bylo tedy rozhodnuto správním úřadem o soukromoprávním nároku žalobce a správní úřad byl k tomuto rozhodnutí zvláštním zákonem, t. j. ustanovením § 15 odst. (4) zák. čís. 286/1924 jako příslušný ustanoven. Proti jeho konečnému výroku lze se proto

zásadně podle § 105 ústavní listiny domáhati nápravy pořadem práva. Odvolací soud v napadeném usnesení také sám zdůrazňuje, že bylo na žalobci, by zvýšení odbytného se domáhal žalobou na řádném soudě v propadné lhůtě stanovené v § 2 zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n. Přes to však dospěl k mylnému závěru, že pořad práva jest vyloučen, nebyla-li žaloba podána u příslušného soudu v propadné lhůtě, neboť tato okolnost mohla by býti pouze důvodem k věcnému zamítnutí žaloby pro zánik žalobního nároku uplynutím propadné lhůty, nezakládá však zmatečnosti ve smyslu § 477 čís. 6 c. ř. s. Bylo proto napadené usnesení, odmítající žalobu z důvodu zmatečnosti, zrušiti a odvolacímu soudu uložit, by, nehledě k použitému zrušovacímu důvodu, o odvolání žalobce znovu rozhodl.

Čís. 8054.

Bývalý c. k. rakouský erár má právní osobnost.

(Rozh. ze dne 18. května 1928, R II 164/28.)

Procesní soud první stolice vyhověl žalobě proti bývalému c. k. rakouskému eráru. Odvolací soud zrušil řízení po doručení žaloby a rozsudek prvního soudu pro zmatečnost a odmítl žalobu. Důvody: Žalující strana nastupuje žalobou proti býv. c. k. eráru rakouskému. První otázkou je tedy, lze-li tomuto žalovanému přiznati právní osobnost. První stolice přisvědčuje k této otázce a důvod shledává především ve vládním nařízení ze dne 4. června 1919, čís. 313 sb. z. a n. Toto nařízení se však o jsoucnosti býv. c. k. eráru vůbec nezmiňuje. Myslí-li první stolice, že československá vláda nebyla by finanční prokuratuře uložila povinnost zastupovati c. k. erár, kdyby jeho právní osobnost dále netrvala, mohla by míti pravdu, kdyby bylo lze říci, že vláda neměla jinak důvodu k vydání uvedeného nařízení. To však tvrditi nelze. Vláda mohla důvod takový spatřovati v různých ohledech, zejména v tom, by nedocházelo ku provádění sporných jednání a vydávání rozhodnutí ve věcech osobnosti již neexistující. Ostatně ani nařízením ani zákonem nebylo by lze řešiti tuto otázku. Jde o otázku mezinárodněprávní. Je jisto, že se monarchie rakousko-uherská rozpadla. Podle norem mezinárodního práva znamená to, že býv. c. k. erár zanikl a ho tu již není. Tak L. Oppenheim: »Mezinárodní právo«, Jaroslav Kallab: »Příručka ku přednáškám o mezinárodním právu«, Antonín Hobza: »Právo mezinárodní«. Stejně mírová smlouva St. Germainská ze dne 10. září 1919, čís. 507/1921 sb. z. a n., kde se výslovně v uvozo-
vací klausuli uvádí, »že býv. mocnářství rakousko-uherské přestalo nyní trvati«. O právní osobnosti žalované strany nemůže býti tedy řeči. Následkem toho nelze mluvit ani o její pasivní legitimaci nebo procesní způsobilosti a první stolice neměla proto po doručení žaloby další řízení prováděti a měla žalobu odmítnouti.